

Svätojänsky

CHLEBÍK

Ja som chlieb života; kto prichádza ku mne, nikdy nebude lačniť.

Ján 6, 35

1/2020

Novoročná akadémia 18. 1. 2020

Úvodník

Koronavírus: kresťania majú dôležité poslanie

Situácia je vážna a je skutočnou skúškou pre spoločnosť. Zasiahla aj cirkvi, teda i náš cirkevný zbor. Nekonalí sa služby Božie, náboženská výchova sa vyučovala iba na diaľku, nenacvičovali spevokoly, nekonala sa návštevná služba v domácnostiach, v nemocniciach atď.

Avšak nemyslím si, že tento stav v cirkvi je katastrofou pre ňu. Som presvedčený, že je príležitosťou. Tak ako v dobe Babylonského zajatia bol Boží ľud nútený vážne sa zamyslieť nad svojou zbožnosťou a vzťahom k Pánu, ale-

bo podobne v dobách náboženského prenasledovania museli ľudia hľadať spôsob, ako žiť vo viere a uchovať si ju a v čase, keď nebolo farárov a ľudia boli trestaní za prejavy svojej zbožnosti.

Súčasná situácia je pre cirkev a pre nás kresťanov príležitosťou trojakým spôsobom.

Je príležitosťou konať. Môžeme si lepšie ako inokedy uvedomiť, že v duchu zásady všeobecného kňazstva máme všetci pred Pánom Bohom zodpovednosť za čítanie a zvestovanie Božieho slova. V súčasnosti sa už uvoľňujú opa-

trenia a je možné opäť prichádzať do chrámu, ale z problémového obdobia máme odísť poučení. Nevieme, kedy sa opäť podobná situácia zopakuje. V rodinách máme zodpovednosť za to, aby slovo Božie neutíchlo. Viac ako inokedy ho máme horlivo čítať a prinášať ho aj našim blízkym. Máme pestovať domáce pobožnosti. Máme sa učiť sadnúť si so svojou rodinou a spievať duchovné piesne.

Je príležitosťou ukázať správny prístup. Rozhodne nie je kresťansky správne situáciu zľahčovať a tváriť sa hrdinsky. Na to ešte bude čas, ak bude potrebné vyjsť medzi chorých a poskytnúť pomoc. Teraz je však čas na prevenciu a tu je potrebný postoj lásky a zodpovednosti k bližným. Pán Ježiš nám dal prikázanie lásky. Apoštol Pavel vyzdvihol zo všetkých darov predovšetkým lásku. Láska je tu prvoradá. A tá sa prejavuje tým, že sa budem správať zodpovedne, pôjdem druhým príkladom v preventívnych opatreniach a zo všetkých síl budem dbať na to, aby sa nákaza nešírila ďalej. My kresťania máme byť v tejto situácii vzorom zodpovednosti a lásky!

Je príležitosťou nasadiť zbrane najťažšieho kalibru. Ľudia vo svete používajú tie zbrane, ktoré poznajú. My však modlitbu, a to je vážna a silná zbraň. Je najväčšou mocou na svete, lebo pohne rukou toho, ktorý stvoril svet. Keď sa vojská križiakov uberali proti Saladinovým vojskám, moslimský kráľ Saladin vyhlásil, že viac ako zbraní križiakov sa bojí ich modlitieb. Nezabudnime na túto našu zbraň a na povinnosť použiť ju v boji proti koronavírusu. V tomto období prichádzali ku mne všelijaké modlitby cestou emailov, facebooku a pod. Ale

Sultán Saladin

dôležité je, aby sme sa každý v súkromí, vo svojich rodinách sklonili k modlitbe a v nej jednoducho, úprimne, vytrvalo prosili Pána Boha, aby pomohol situáciu zvrátiť, dal ľuďom zodpovednosť, predstaveným múdrosť, a pomohol znížiť počet vážnych priebehov ochorenia. Je potrebné prosiť o Božiu pomoc, ochranu a silu pre zdravotníkov, bezpečnostné a záchranné zložky, pre pracovníkov potravinách, v lekárňach a pre mnohých ďalších, ktorí pomáhajú situáciu zvrátiť, zabezpečujú chod spoločnosti a sú vystavení riziku nákazy.

Toto je pohľad mňa, kresťana, na úlohu kresťanov v spoločnosti v dobe koronavírusu. Som presvedčený, že Pán Ježiš je skutočnou záchranou sveta dokonca aj v tejto oblasti. Veď on posielal nás kresťanov, aby sme využili tieto tri príležitosti. A tie sa môžu stať skutočnou pomocou svetu.

Peter Taját, ev. a. v. farár

Novoročná akadémia

18. januára sa v Kultúrnom dome v Uhorskej Vsi konala opäť Novoročná akadémia. Bola akýmsi návrat k vianočným sviatkom. Moderátorky Martina Radičová a Simonka Kompíšová privítali účastníkov. Úvodnú báseň zarecitovala Marta Labath. Po nej nasledovalo vystúpenie mládežníckeho spevokolu Svätovánske mušky. Zaspievali dve piesne: známu pieseň Vianoce, Vianoce, ale aj druhú s kratším názvom Vianoce. V nej bolo porovnané, nakoľko sa podobajú naše Vianoce s tým, ako to naozaj pri narodení Pána Ježiša vyzeralo.

O tom, ako možno nájsť vstupenku do neba, hovorila scénka mládeže. Táto scénka bola natočená dopredu a premietnutá. Detská besiedka zase vystúpila s tieňovou scénkou Kirhamovo pole. Zaspieval ženský i mužský spevokol.

Zborový farár Peter Taját sa priho-

voril na základe Podobenstva o kúkoli medzi pšenickou. Kúkol sa na pšenicu veľmi podobá, ľahko sa môžu zameniť. Nikto nevie, kto je dnes pšenica a kto kúkol. Avšak Pán Ježiš si svoju pšenicu chystá sám.

-pt-

Výročný konvent

9. februára sa konal výročný konvent nášho cirkevného zboru. Brat farár privítal všetkých prítomných a po zriadení konventu predniesol kňazskú správu o duchovnom živote cirkevného zboru. V nej na základe slov apoštola Petra z Evanjelia podľa Jána 6, 68 – 69: „Pane, ku komu pôjdeme? Slová večného života máš, a my sme uverili a poznali, že Ty si Kristus, ten Svätý Boží.“ Zaspomínal na rôzne negatívne správy z minulého roka, najmä či sa týka zdravotného stavu viacerých členov cirkevného zboru. Nemáme nikoho takého dobrého, ako je Pán Ježiš. Len v Ňom je očistenie z hriechov, skutočné odpustenie. V Ňom je jediné správne riešenie na problémy sveta i na tie naše osobné problémy.

Konvent okrem iného schválil aj plánované práce na tento rok: oprava interiéru kostola a oprava odvodu dažďovej vody z kostola. Obe tieto práce plánuje-

me vykonať v najbližšom období.

Súčasťou konventu bola aj voľba štyroch presbyterov. Keďže sa tieto miesta v zbere presbyterov cirkevného zboru uprázdnilo, prebehla voľba. Všetci navrhnutí kandidáti boli zvolení: kostolníčka Nadežda Škultétyová, Elena Melnová ako zborová pokladníčka, Ľubomír Melna a Ľudmila Herichová. Novozvoleným presbyterom blahoželáme a prajeme, nech ich Pán sprevádza svojim Duchom Svätým.

Keďže máme novú sestru pokladníčku, dávame v tejto súvislosti do pozornosti možnosť platiť cirkevný príspevok, resp. aj ostatné platby jej, sestre Elene Melnovej. Výška cirkevného príspevku na tento rok ostala vo výške 6,- €. Prosíme vás, milí priatelia, aby nezabudli podporovať svoj cirkevný zbor aj finančne.

-pt-

Konferencia pre mužov 2020

Traja muži z nášho cirkevného zboru sa 8. februára zúčastnili Konferencie pre mužov v Třinci. Na tohtoročnej konferencii sme sa zaoberali tromi charakteristikami správneho chlapa: pevnosťou, pružnosťou a čistotou. Tieto tri vlastnosti sú stelesnené v predmete, ktorý úzko súvisí tak s Třincem ako i s mužmi: v puku. O pevnosti hovoril Vladislav Blahut, dozorca cirkevného zboru vo Frýdku-Místku. O pružnosti zase hovoril starosta obce Kateřinice Vojtěch Zubíček. Táto obec je svetoznáma vďaka firme Gufex, ktorá vyrába hokejové puky a dodáva ich na svetové šampionáty. O čistote hovoril náš brat senior Stanislav Grega.

Konferencie sa zúčastnil aj brat farár z Párnice, konsenior Marián Grega. Pre sliezsky časopis Přítel odpovedal na niekoľko otázok ohľadom tejto konferencie.

Aká bola konferencia pre mužov mojimi očami?

Táto konferencia má podľa mňa dobrý formát. Tri alebo štyri prednášky počas spoločne stráveného dňa, pútavý program, ktorý nie je príliš dlhý a nudný, striedanie slova, hudby, svedectiev, videí a rozhovorov sú dobrou inšpiráciou. Program nie je umelo natáhaný a statický, ale má jasný „ťah na bránu“. Som vďačný zostavovateľom programu konferencie, ktorí pamätajú aj na to, že

doba sa rýchlo mení, prichádzajú mladšie generácie, ktoré nezvládnu dlhé počúvanie, ale majú radi „akciu“. A možno sa to týka už aj nás.

Čo ma oslovilo?

Tohoročná konferencia, ktorej téma znela: „Ťah na bránu“, bola pre mňa zaujímavá a inšpiratívna. Sám hrávam hokej, samozrejme len ako hobby, a preto bolo pre mňa povzbudením a inšpiráciou cez prežitú veci a skúsenosti si uve-

Marián Grega
konsenior Liptovsko-oravského seniorátu za Oravu

Tomáš Tyrlik
biskup Slezskej cirkvi evanjelickej a. v.

domovať Božiu vôľu v mojom živote. S pukom človek pri hokeji rôzne narába a chce ho samozrejme dostať do brány. Počítajú sa góly a puk v bráne. Je pekné si uvedomiť, že aj Pán Boh nás chce priviesť tam, kam patríme a všetko robí s nami tak, aby nás dostal k sebe do nebeského kráľovstva. Aby sme boli s Ním tam, kde patríme, aby sme naplnili Jeho Stvoriteľský a Vykupiteľský plán. Nie je mojou zásluhou, že môžem byť s Ním, že ma môže používať. Je to len Jeho milosť a dobrota, ktorá ma prijala a uznala za hodného, aby som na diele záchrany

mohol byť účastný. Len On ma robí pevným, konzistentným a čistým, aby som bol použitý a použiteľný pre „majstrovské“ veci.

Čo je na konferencii pre mňa dôležité?

Pre mňa je dôležité povzbudenie a vedenie Božie skrze Ducha svätého. A to sa deje hlavne cez Božie slovo a spoločenstvo mužov. Malo by byť pre človeka prirodzené, že koná, žije a hľadá zmysluplné veci. Nie vždy je tomu tak. Niekedy svoje okamihy života prežijeme zbytočne, v núde a zaháľaní, v robení vecí, ktoré nás nikam neposunú, o ktorých hovoríme, že nimi svoj drahocenný čas zabíjame. Aj ja sa učím a snažím robiť a zažívať veci, ktoré nie sú zbytočné, ale ktoré mi v živote pomôžu. Preto je pre mňa dôležité, aby som na

konferencii prijal povzbudenie od Pána Boha skrze tých, ktorí na nej slúžia. Je už jedno či je to slovo, svedectvo, rozhovor alebo hudba a spev. Vnímam, že Pán Boh chce pôsobiť a pôsobí skrze Ducha svätého cez svoje slovo, aby keď ho počujeme, pochopili sme v akom hriešnom stave sa nachádzame a akú milosť nám On ponúka. To slovo je vzácnym darom, preto sa aj voláme Evanjelikmi, lebo evanjelium je mocou Božou na spasenie nás hriešnikov. Slovo Božie je vzácnym darom, ktoré ak človek počúva

a poslúcha, najprv vzbudzuje vieru, potom posilňuje a potom nás vedie bližšie a bližšie ku Kristovi. Dôležité na konferencii bolo pre mňa aj spoločenstvo, ktoré vytvára Boží ľud, Ním zachránení, omilostení a vedení do kráľovstva nebeského. Boh nás prijíma napriek tomu, že sme hriešnici. A je pre mňa radostné stretnúť sa s bratmi v Kristovi a povzbudiť sa v tom, že máme spoločného Pána. Je super stretnúť tých, ktorých som už dlho nevidel, s ktorými si mám čo povedať. Bez spoločenstva nemôže kresťan žiť, tobôž nie rásť. Konferencia je vzácnou príležitosťou, kde človek znova prijíma a odovzdáva svedectvo o Božom láskavom konaní v Ježišovi.

Čo si myslím, prečo zo Slovenska prichádza toľko mužov na konferenciu?

U nás na Slovensku sa vo viacerých cirkevných zboroch stretávame na stretnutiach mužov, takzvaných biblických hodinách pre mužov. Niektorí sa stretávajú raz týždenne, iný raz za dva týždne alebo raz do mesiaca či sporadicky. Všimol som si, že od nás tu boli muži z Liptova, Oravy, od Košíc, Z Turca či Považia a dokonca aj z Bratislavy. V našej cirkvi robíme konferencie pre ženy, rodné konferencie, máme konferenciu EVS, seniorátne, dištriktuálne a celocirkevné akcie, ale konferenciu pre mužov v takomto formáte nemáme. Sme preto

vdáční, že môžeme prichádzať k vám do Sliezskej cirkvi evanjelickej a zažiť tu vzácne spoločenstvo mužov. Nemáme žiadnu jazykovú bariéru, sme si blízki regiónom, myslením a predovšetkým vierou. Je dobré, keď vieme využiť potenciál, ktorý máme v našich cirkvách. Každý urobí to, na čo má dary, čo má zmysel pre budovanie cirkvi a čo pomôže jemu i jeho okoliu. Navzájom sa tak môžeme dopĺňať a viem, že aj od vás mnohí prichádzajú na naše konferencie. Príprava takejto akcie si vyžaduje veľký potenciál, ktorý tu na Sliezsku máte a preto sa radi a vdáčne pridáme. Prichádza sem aj niekoľko mladých, ktorí radi privítajú takéto povzbudenie. Niekedy je pre nich ťažšie stretávať sa u nás každý týždeň,

ale takáto cesta a účasť na konferencii, niektorým duchovne veľmi pomáha.

Podobnou spoločnou aktivitou je aj ProChrist – PreTeba. Naše cirkvi tam spolupracujú a spoločne prinášajú dôležité misijné poslanstvo Evanjelia. Máme tiež spoločnú teologickú konferenciu SCEAV a Liptovsko-oravského seniorátu. Vzájomné pozývanie kapiel, spevokolov, kazateľov a ľudí, ktorí vydávajú svedectvo o Kristovi, či dostali od neho mnohé dary, má slúžiť na povzbudenie vás i nás. Ako apoštol Pavol píše: „Lebo veľmi túžim vidieť vás, aby som vám na utvrdenie udelil nejaký duchovný dar, to jest: aby sme sa navzájom povzbudili svojou obapolnou vierou, vašou i mojou.“ Rimanom 1,11-12

Chvála Bohu, že po časoch komunizmu, aj keď už v rozdelených republikách, znova môžu naše cirkvi spolupracovať, ako to bolo už od čias reformácie a hlavne, ako to vieme z histórie z časov protireformácie. Pán Boh chce, aby sme si poslúžili navzájom darmi, ktoré nám dáva. Misia je pre cirkev veľmi dôležitá. Je iste ešte mnoho vecí, v ktorých môžeme ako cirkvi spolupracovať. Viem, že niektoré cirkevné zbory už aj spolupracujú. Z čias štúdií na Evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave sa mnohí poznáme, preto je pre nás prirodzené a veľmi sa tomu tešíme, že môžeme stavať na týchto dobrých vzťahoch. Záleží nám na spoločnej veci. Aby cirkev Kristova rástla v tomto svete a ľudia boli zachránení milosťou Pána Ježiša. Nech vás Pán Boh žehná.

Marián Grega
Prevzaté z časopisu Pítel 3/2020

Výtvarná súťaž Dúha

V rámci cirkvi vznikla výzva pre všetky deti, aby ozdobili okno svojho domova nakreslenou dúhou. Dúhou preto, lebo keď Pán Boh zachránil Nóača a jeho blízkych pred potopou, dal na oblohu dúhu ako znak svojej milosti a ochrany a povedal:

“Toto bude znamením zmluvy, ktorú pre všetky budúce pokolenia robím medzi sebou a medzi vami i medzi všetkými živými tvormi, čo sú pri vás: svoju dúhu kladiem na oblaky; bude znamením zmluvy medzi mnou a medzi zemou. Keď nakopím oblaky nad zemou a ukáže sa dúha na oblakoch, rozpomeniem sa na svoju zmluvu medzi mnou a medzi vami i medzi všetkými živými tvormi zo všetkého tvorstva; a vody sa už nestanú potopou, aby zničili každé z tvorstva. Keď bude dúha na oblakoch, pozriem sa na ňu, aby som sa rozpomenul na večnú zmluvu medzi Bohom a medzi každým

živým tvorom zo všetkého tvorstva, ktoré je na zemi.”

1. Mojžišova 1, 12 – 16

My v našom cirkevnom zbore sme k tomuto pripojili výzvu, aby sa deti zapojili do výtvarnej súťaže. Téma: dúha ako symbol Božej milosti a ochrany nielen v časoch Nóača, ale aj v tomto čase koronavírusovej pandémie.

Deti mali nakreslené obrázky odfotiť a poslať k nám na farský úrad. Následne si mali týmito obrázkami vyzdobiť okno. Súťaže sa zúčastnilo 19 detí jednak z cirkevného zboru, ale aj z celého Slovenska. Z internetového hlasovania nakoniec vyšli nasledovní víťazi: Barborka Čenková, Janík Horňák, Julka Tajátová a Tamarka Bocánová. Výhercom srdečne blahoželáme a prajeme, nech je Pán Boh aj nad nimi svieti so svojou milosťou a ochranou.

-pt-

Modlitby a zvony

Od 15. marca do 10. mája každý večer o 20:00 zneli zvony v našom cirkevnom zbore ako pozvánka pre nás všetkých, aby sme sa vo svojich domácnostiach pripojili k modlitebnej výzve a modlili sa za upokojenie situácie ohľadom koronavírusu. Ako znak našich modlitieb a pozvánku pre ďalších sme si v tomto čase zažínali v oknách našich príbytkov sviecu. Ďakujeme Pánu Bohu, že aj takú hroznú vec ako pandémie Pán Boh dokázal obrátiť na dobré a volal nás k spoločným modlitbám v domácnostiach.

Popri tom bolo možné sledovať množstvo pobožností, duchovných zamyslení, služieb Božích, detských besiedok na internete, v rozhlase a televízii. Aj v našom cirkevnom zbore sme prostredníctvom internetu odvysielalo niekoľko pobožností a detských besiedok. Evanjelická cirkev ponúkala na stránkach www.ecav.sk texty pobožností na každú nedeľu. Týmto spôsobom sme sa učili, že počiatok zbožnosti je v našich rodinách a že aj tam sa máme stretávať spoločne pri Božom slove a modlitbách.

Teraz je už čas opäť prísť do chrámu. Keďže sme si mohli uvedomiť, aká je to veľká vec, že do chrámu smieme prísť, nezabúdajme naň!

-pt-

Modlime sa!

Modlitby a spoločenstvo služieb Božích v našich cirkevných zboroch potrebujeme vždy, no najmä v ťažkých časoch. Vzhľadom na aktuálny výskyt koronavírusu sa nechceme ani príliš znepokojovať a už vôbec nie panikáriť, ale chceme sa správať zodpovedne. Berieme vážne obavy a strach spoluveriacich, s ktorými chceme mať aj v týchto mesiacoch spoločenstvo. S nádejou a láskou pripomínáme uistenie z Božieho slova: Toto som vám povedal, aby ste mali pokoj vo mne. Na svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet. (Ján 16, 33)

Luther: „Pravý modlitebník nikdy nepochybuje o tom, že jeho modlitby sú Bohu príjemné, a že jeho prosby Boh vyslyší, keď aj nedosiahne celkom toho, čo prosil. Človek má síce predkladať Bohu svoje potreby, no nikdy nesmie chcieť určiť mieru, spôsob, čas a miesto svojho vyslyšania. To má ponechať v pokore na vôľu Božej. Boh iste všetko lepšie urobí

pre nás, keď to aj inak urobí, než ako si to my predstavujeme, lebo my mnoho ráz sami nevieme, za čo prosíme.“

Pane Ježiši, skláňame sa pred Tebou a chválime Ťa za všetky dary, ktorými nás uistuješ o svojej priazni. Vyznávame pred Tebou svoje hriechy, svoju biedu a prosíme o odpustenie našich vín, aby sme poznali, že Ty nie si Bohom zďaleka, ale že si blízko každému z nás. Neodnímaj nám svojho Ducha, pokoruj si nás touto mocou z výsosti, vkladaj nám do úst nové svedectvo o Tvojej moci a sláve. Daj nám silu, aby sme sa na nikoho a na nič nespoľiehali tak, ako na Teba. Buď pri nás prítomný v každom súžení a ochraňuj nás v každej ťažkosti. Vyprosujeme pomoc jeden pre druhého. Buď s našou dedinou, s našou vlasťou, s týmto svetom a pomáhaj nám svojim Duchom svätým.

Amen.

Pripravila: Jana Pivková

Modlitebné hnutie detí

V roku 1707 sa v Sliezske začali diať zvláštne veci. Deti vo veku od 4 do 14 rokov sa začali zhromažďovať na určitých miestach. Schádzali sa vo veľkej zbožnosti, nezvyčajnej pre ich vek. Stretávali sa zvyčajne ráno o 7. hod, potom okolo poludnia a poobede okolo 4. hod. Spievali piesne, modlili sa za slobodu viery, pokoj v krajine – svojím detským spôsobom, ale predsa plní viery a hlbokkej zbožnosti. Pritom nikto z dospelých ich k tomu neinicioval, nikto z dospelých ich nevedol. Toto hnutie modlitieb detí pretrvalo niekoľko rokov. Vzbudilo pozornosť mnohých dospelých. Niektorým sa to nepáčilo, a preto sa museli premiestniť z miest a dedín na polia a lúky. Iní zase pozorovali ich stretnutia a urobili ich záznamy. A ďalší skúmali, odkiaľ sa to všetko vzalo.

Našli sa dve príčiny tohto zvláštneho a výnimočného hnutia modlitieb detí. Tou prvou príčinou boli švédske voj-

ská. Totiž práve v tomto období boli na Sliezske prítomné švédske vojská evanjelického kráľa Karola XII. Prebiehala švédsko-saská vojna. Viete si predstaviť vojská, tisíce mužov, ktorí ráno i večer spievali bojovú pieseň švédskeho vojvodu Nežufaj stádočko malé, alebo evanjelickú hymnu Hrad prepevný, kľakali k modlitbám, počúvali slovo Božie? Iste to nesmierne pôsobilo na deti a mládež a prebúdzalo v nich ducha zbožnosti a modlitby.

Objavila sa ešte ďalšia príčina. Boli to rodičia týchto detí. Oni totižto boli tiež zvyknutí schádzať sa k stretnutiam a modliť sa, spievať piesne, čítať spoločne Božie slovo. Sliezsky ľud už oddávna bol známy svojou vrúcnu zbožnosťou a počas prenasledovania, keď sa nemohli stretávať v kostoloch, nezabudli na slovo Božie, ale robili si vo svojich domoch spoločné tajné stretnutia, kde sa modlili, čítali slovo Božie, spievali.

Toto celkom určite veľmi vplývalo na deti. Keď videli nefašovanú vieru, ktorá bola potvrdená tým, že bola v prenasledovaní, v nebezpečenstve, deti, ktoré tak rady napodobňujú dospelých, zrejme začali tieto stretnutia napodobňovať.

Priatelia, nežijeme síce vo vojnových časoch, ale stav sveta pod vplyvom koronavírusu je vážny. Nežijeme v čase náboženského prenasledovania, ale viera zažíva

ťažké skúšky. Ak chceme obstáť, potrebujeme Božiu pomoc a ochranu, a k tomu sú nevyhnutné naše modlitby, aj modlitby našich detí. Či netúžime mať aj my takéto zbožné deti? Nie, nemyslím na nič sektárske, škodlivé, ale na zbožné deti, ktoré by túžili chodiť do chrámu, na detskú besiedku, milovali by slovo Božie a túžili by podľa toho slova žiť? Ktoré by aj v tejto dobe vedeli, že je potrebné

predovšetkým kľáknúť na kolená pred Pánom Bohom a prosiť Ho o pomoc? Myslím, že by sa nám nemohlo dostať lepšieho požehnanie. Ak to chceme dosiahnuť, je nevyhnutné, aby sme deťom sami ukazovali príklad takejto úprimnej zbožnosti. Spojme sa v každej rodine a modlime sa k Pánu Bohu. Čítajme slovo Božie. Robme si domáce pobožnosti.

-pt-

Martin Luther a pandémia

Dr. Martin Luther bol nielen odvážnym reformátorom cirkvi a veľkým teológom. V čase epidémie moru v 16. storočí sa osvedčil ako úžasný duchovný pastier a obetavý služobník, ktorý pomáhal blížnym nakazenými epidémiou. Povzbudzoval i napomínal ďalších, aby neopúšťali blížnych v núdzi... Je to reformátorova málo známa odhodlanosť a zodpovedná starostlivosť o duše jemu zverených veriacich. Je to vzácny príklad odvážneho konania v časoch epidémií a hladomoru.

PRED ČIERNOU SMRŤOU NEOPÚŠTAJTE BLÍŽNEHO!

Akých „Božích trestov“ – epidémií sa ľudia obávali v Lutherovej dobe? Okrem miernych epidémií najrozličnejších infekčných chorôb bol veľmi obávaný tzv. bubonický (zápalový) mor. Nazývaný bol tiež Čierna smrť. Inou formou tejto nákazy v tom čase bol pneumonický mor, veľmi podobne sa šíriaci ako súčasný koronavírus Covid 19. Bádateľia pripomínajú, že v Európe sa šíril z Itálie. Táto nemoc spôsobovala smrť v horúčkach a opuchoch. Vyčíňanie Čiernej smrti v hustejšie osídlených lokalitách malo katastrofálne dôsledky. Ostávali po ňom vyľudnené dediny, celé mestá, ba i rozsiahle časti krajiny. Akonáhle mor vypukol, šíriala sa panika a rástol teror. Luther zakaždým odporúčal lekársku pomoc a všemožné spôsoby ochrany a prevencie: vyhyba-

nie sa pobytu na morom zasiahnutých miestach, kontaktom s infikovanými ľuďom, prípadne útek z epicentra nákazy. „Tí však, ktorí majú zodpovednosť voči svojim blížnym, nech zostanú vo svojom úrade“, rozhlasoval Luther z kazateľnice. „Zložte svoju nádej na Pána“, kázal. „Nech každý ostáva vo svojom povolání ku pomoci a podpore blížneho v núdzi. Neopúšťajte svojho blížneho“, povzbudzoval Luther. Sám ostával verný tomu, čo kázal. Aj keď sa v čase moru vysťahovala celá slávna fakulta z Wittenbergu, Luther ostal v meste. Nielen navštevoval chorých, ale vzal niektorých aj pod ochranu do svojho domu.

ČIERNA SMRŤ CHCE ZLIKVIDOVAŤ UNIVERZITU

Po vypuknutí nákazy Luther v r. 1527 píše z Wittenbergu list G. Spalatinovi o rozsahu plagi. Túto epidémiu dáva

do súvisu so snahou diabla o zničenie evanjelickej fakulty:

„Nákaza tu vypukla, ale je skôr mier-na. Avšak strach ľudí a ich utekanie pred ňou je značné. Ešte nikdy som nevidel takýto div satanskej moci, až tak moc-ne prestrašujúci každého. Samozrejme, teší sa, že takto dokáže prestrašiť ľudské srdcia a rozprášiť tak a zlikvidovať túto jednu univerzitu, ktorú nenávidí najviac zo všetkých, a jasné, že nie bez príčiny. Predsa však, za celý čas pliahy až do dnešného dňa bolo iba 18 úmrtí, rátajúc do toho všetkých, čo zomreli [kvôli ná-kaze i bez nej]. ...Ja ostávam tu, a je nut-né, aby som tak urobil kvôli strašlivému strachu medzi obyčajnými ľuďmi.“

Dá sa konštatovať, že Luther vnímal pôsobenie zla veľmi citlivo a pastorálne. Všímal si nielen devastujúcu podobu smrtiacej epidémie, ale tiež v strach a pa-niku. Pôsobenie zla reformátor teologic-ky prepájal s aktuálnym dianím a bol presvedčený, že vždy išlo nie o náhodné, indiferentné zlo, ktoré sa prejavuje napr. ako osud. Pri morovej pliahe ide, podľa Luthera, o štruktúrované a plánované zlo, ktorého pôvodcom je diabol. Jeho diabolským cieľom je likvidovať pravú vieru a pravé učenie. V súčasnej situá-cii epidémie dnešných dní a mesiacov je rovnako potrebné zápasiť o vieru a ná-dej na Božiu pomoc. Dnes treba pátrať po nakazených vírusom, ale tiež je po-trebné pátrať po pôvode toho nevidi-teľného, štruktúrovaného a plánovaného diabolského zla v celej spoločnosti. Ved' sa rozrastá a mocnie nami samými, našou nezodpovednosťou voči blíznym, ale aj voči sebe samým.

KTO JE V ÚRADE, NECH OSTÁVA!

Omnoho vážnejšie boli následky epi-

démie moru v Breslau v r. 1527. Evanje-lickí farári adresovali Lutherovi prosbu o vyjadrenie, či je pre kresťanov vhodné, aby utiekli pred hrozbou. V tom čase bol mor aj vo Wittenbergu. Luther teda sformuloval dosť rozsiahly otvorený list, v ktorom formuluje viacero stanovísk k postavenej otázke. V zásade, tí, ktorí nie sú viazaní povinnosťou a úradom, môžu, prípadne aj majú odísť a chrániť si život, podľa Luthera. Avšak za určitých okolnosti reformátor radí zotrvať:

„... tí, ktorí sú v službe ako kazate-lia a farári, sú povinní zostať, keď na-stane hrozba smrti. Pretože je tu jasný príkaz Krista: dobrý pastier život kladie za ovce. Nájomník, keď vidí prichádzať vlka, uteká. V čase smrti človek obzvlášť potrebuje službu, ktorá dokáže posilniť a utíšiť jeho svedomie Božím slovom a sviatosťou, aby vierou prekonal smrť... Podobne všetci tí, čo sú v sekulárnych povolaniach, starostovia, sudcovia a im podobní, všetci sú povinní ostať.“

Čo som povedal o týchto dvoch úra-doch, má byť pochopené ako uplatne-nie pre všetky osoby, ktoré sú zviazané s inými povinnosťami a zodpovednosťou.“

Luther rozširuje túto povinnosť úra-du (resp. povolania) na služobníctvo, ktoré nesmie opustiť svojich pánov. Po-vinnosť úradu je i pre panstvo, ktoré má zodpovednosť za svoje služobníctvo. Úrad nesú ďalej i rodičia zodpovední za deti. Ale aj mestskí lekári a úradníci, vojaci atď. Lutherovo rozšírenie takejto morálnej povinnosti sa vzťahuje na celé kresťanstvo a všetkých veriacich v ko-nečnom dôsledku:

„V skutočnosti, nikto nesmie utiecť od svojho blížneho, kým nie je niekto iný, a nezastúpi ho v postaraní sa a opa-

trovaní chorého. Vo všetkých takýchto prípadoch má byť bázeň voči slovám Krista: bol som chorý, a nenavštívili ste ma. Tieto slová Krista nás spájajú jedných s druhými. Nikto nesmie opustiť svojho blížneho v trápení... Každý je povinný pomáhať a podporovať svojho blížneho, tak, ako každý by rád prijal pomoc druhých.“

Prirodzene, nie je tu len tlak povinnosti. Ostáva tiež zároveň možnosť dobrovoľne zotrvať pri chorých a zomierajúcich.

KTO SA NEBOJÍ, NECH POMÁHA!

Na druhej strane Luther tvrdí, že existuje aj povinnosť pokúšať sa zachrániť si svoj život a utekať pred smrťou a zlom. Spomína mnohé biblické postavy, ktoré utekali pred zlom: Jákob pred Ezavom, Dávid pred Saulom a Absolónom, Eliáš pred Jezébel. Týmito príkladmi sa Luther snaží korigovať predstavy kresťanov – silných vo viere, ktorí tvrdili, že zlo ako morová nákaza je iba Božím trestom. Ten treba, hlásali, nie byť bez rep-tania a utekania pred ním. Proti týmto názorom Luther, odporujúc, píše:

„Mám sa teda domnievať, že keď je v dome oheň, nikto z neho nesmie bežať von a ani nikto sa nemá pokúšať zachrániť tých, čo sú dnu, pretože oheň je Božím trestom? Alebo ak niekto spadne do jazera, nemal by plávať, ale nechať utopiť seba samého

ako Boží trest? No dobre, ak to dokážete urobiť bez pokúšania Boha, robte tak, ale nechajte iných konať to, čo vykonať dokážu. A znova, ak si človek zlomí nohu, je zranený alebo dobitý, musí sa vyhnúť lekárskej pomoci a povedať: Je to Boží trest a tak vydržím to, kým sa to samo nezahojí? Zima a mráz sú tiež Božím trestom a človek môže na ne zomrieť. Prečo ale utekáš ku ohňu alebo do domu, keď ti je chladno? Buď silný a stoj vonku na zime, kým sa neoteplí.“

V tomto liste teda Luther rozsiahlym spôsobom poukazuje na najrozličnejšie reakcie a vysporiadania sa so zlom v podobe epidémie. Hneď v úvodných častiach, so značným dôrazom Luther radí,

Morový stĺp v Poprade

ako reagovať na zlo. Tvorí prehľad všetkých možných motívov a povinností, ktorými je človek vedený pri takomto prejave zla. Až v druhej časti, skôr ako súčasť záveru, Luther odpovedá na otázky súvisiace s pôvodom, vznikom, existenciou a prejavmi takéhoto zla:

„Hoci verím, že každá náказа je, ako aj iné pliagy, šírená medzi ľuďmi zlými mocnosťami, ktoré otravujú vzduch, alebo nejako inak pôsobia na dýchanie človeka a vpravujú smrteľný jed do tela človeka, jednako predsa, je to Božia vôľa i trest. Podľa toho by sme sa mali trpezlivo podriaďovať a riskovať naše životy v službe druhému. Ako hovorí sv. Ján: Pretože Kristus položil život za nás, my máme klásť svoje životy za bližných.

Ak choroba zasiahne terorom a strachom srdce niekoho, nech je takýto človek dobrej odvahy a nech sa posilní a upokojí tým, že bez pochybností je to diabol, kto je zodpovedný za tento strach, teror a horor. Diabol je natoľko zlý, že nielen neprestajne skúša usmrcovať a vraždiť, ale uvoľňuje svoju zúrivosť tak, že nás robí prestrašenými, ustráchanými kvôli smrti. Kvôli tomu, aby sa nám smrť zdala ako najhoršia možná vec, aby sme nemali oddychnutie ani pokoj v tomto živote a aby sme si mohli zúfať nad svojim životom. Takto sa snaží dosiahnuť, aby sme stratili nádej v Boha, aby sme si nepriali smrť a boli na ňu nepripravení, stali sa obklopenými temnými oblakmi strachu a obáv, a aby sme tak zabudli a stratili videnie Krista. Aby sme opustili svojho bližného v núdzi a zhrešili tak proti Bohu a bližným. Toto je diablove túžba a cieľ. Ale keďže vieme, že takýto strach a teror sú diablovou hrou, mali by sme si o to viac nepriať byť ňou zasiahnutí...”

RUKA V RUKE ZLO, STRACH A ZÚFALSTVO

Môžeme zhrnúť Lutherove postoje viery, kresťanskej povinnosti pomoci bližnému v ohrození života a pochopenie existencie zla na pozadí združujúcej epidémie moru uprostred 16. storočia. Všimneme si tieto postoje s dôrazom na kresťanské morálne a etické povinnosti. Sú to postoje viery a povinnosti, ktoré len za určitých špecifických podmienok dovoľujú kresťanovi utekať pred zlom a chrániť si život.

Významnou súčasťou pôsobenia zla sú aj sprievodné znaky: strach a teror. Sú prekonávané len zverením sa do Božích rúk. Morové zlo ostáva podľa Luthera Božím trestom. Pán Boh však nie je pôvodcom a organizátorom zla, i keď ho dovoľuje. Keď sa tak stane, Boh radšej morovým súžením rozpošle svoj ľud do sveta a nedovolí mu usadiť sa na jednom mieste, aby sa „šírila viera a posilňovala sa“, pripomína reformátor. Zlo však jednoznačne generuje len diabol. Ten je však „natoľko zlý“, hovorí Luther, že ku prejavom zla pripája aj strach zo smrti a zúfanie bez nádeje. V závere poslednej citovanej časti Luther upozorňuje na cielený a diablom očakávaný výsledok pôsobenia zla a teroru: stratu viery a nádeje v Boha a zvädzanie ku hriechu proti Bohu a bližnému.

Preto sa spoločne povzbudzujeme vierou a nádejou uprostred pandemického zla neistôt a strachu. Veď nám prostredníctvom listu reformátora sám náš Pán a Spasiteľ pripomína: Každý je povinný pomáhať a podporovať svojho bližného, tak, ako každý by rád prijal pomoc druhých!

ThDr. Jerguš Olejár, PhD,
ev. a. v. farár v Rožňave

Epidémie cholery v Liptovskom Jáne

Podľa starších prameňov choroba zvaná cholera má svoj pôvod v Ázii. V minulosti bola známa aj pod pomenovaním aziatická alebo indická cholera, ktorá bola v minulosti vážnym epidemiologickým ochorením. Ochorenie sa prejavovalo výraznými hnačkami a zvracaním, ktoré bez znalosti infúznej liečby spôsobovali následne úplné odvodnenie organizmu a zlyhanie základných životne dôležitých orgánov. Preto boli najviac postihnuté nižšie a vyššie vekové skupiny obyvateľstva, teda deti a starší.

V 17. a 18. storočí na území Slovenska zúrili morové epidémie. Prvá a najväčšia morová epidémia si v roku 1601 v Liptove vyžiadala stovky obetí a posledná je zaznamenaná v roku 1739. Na rozdiel od morových epidémií, ktorých hlavným prenášaťelom boli hlodavce, cholera sa šírila najmä zlou hygienou a bola preto

nazyvaná aj chorobou „špinavých rúk“.

Najväčšia a zároveň prvá epidémia cholery sa ku nám dostala po veľkých epidémiách v Ázii v rokoch 1826 a 1829. Odtiaľ prenikla v roku 1830 do Ruska a v auguste roku 1831 sa masovo prejavila už aj v Rakúsku, Uhorsku, Nemecku a Francúzsku. V roku 1832 sa dokonca rozšírila aj do Ameriky.

Liptov postihli v 19. storočí tri veľké epidémie cholery. Najväčšia v rokoch 1831 a menšie v rokoch 1855 a 1873. Posledné menšie epidémie boli v Európe a aj v Uhorsku zaznamenané v rokoch 1882 – 1887 a 1892 – 1893.

Už pred vypuknutím epidémie v Liptove bolo 15. júla 1831 vydané krajinské nariadenie, ktoré malo zamedziť šírenie cholery. V mestách boli ustanovení komisári, ktorí mali dozor nad prichádzajúcimi z Haliče a stolíc postihnutých epidémiou. Zvláštny dozor mali mať nad skupinami, ktoré žili kočovnými životom

Poučenie o cholere zo 70. rokov 19. storočia Archív Liptovský Mikuláš

Poučenie o cholere

a pomáhanie pri nej až k prichodu lekára.

Pre baňský a pospolitý ľud

Dr. Fr. Xav. Schillingera,

osobného poskytá pri cif. krát. níz. uboršf. baňsko-lesníkom riaditeľstve w B. Štiaravci.

Cena 10 Kr. rač. št.

Princípovanie cholery.

1. Cholera najčastejšie strz také osoby priinensná býwa, ktoré z takých okoli prichádzajú, kde táto choroba už vypuťla.
2. Také osoby môžu chorobu túto rozširovať lebo strz wyprázny z čriev, alebo strz nečistě a špinavě prádlo a šjaty.

Rozmnoženie tejto choroby.

3. Keď je už raz choroba táto do dejakého mesta privlečená: býwajú ňou najviac tie domy navššivené, w ktorých weľa nečistoty nachádza sa, mnoho ľudí w jednej izbe býwa, kde weľká špina a smrad panuje.

Nebezpečnosť larovania (hnatia) w čas cholery.

4. W čas cholery je každé larowanie (hnatie) nebezpečné, ponewáč ono lebo už predchodca tejto choroby je, alebo predca ľahlo do nej preššť môže.

4. Preto sa máme w čas cholery wššerého chrániť (warovať), čo hnatie (Diarrhoe) zapričiníť môže, jako: od užitwania mnohého owocia zvlášťe planěho a nezrelého, od kyslého mlieka, hnilých zemiakov (kumpil), mladého wina, planěho piwa, zvlášťe ale od preššynutia brucha a nuoh.

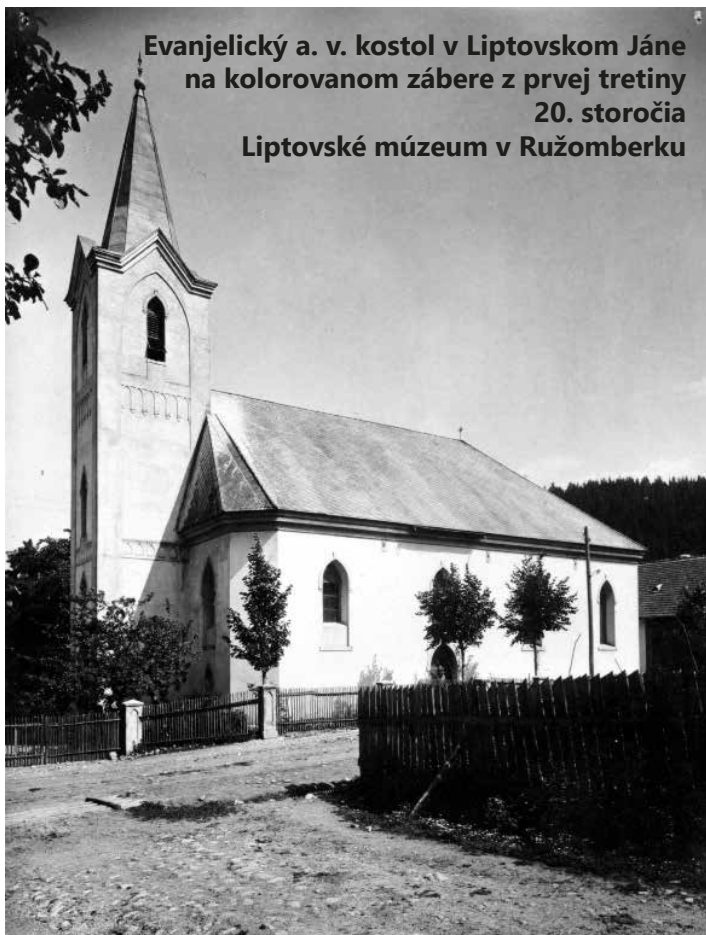
ako napríklad žobráci Rómovia či Židia a mali prísne zakázané pre-miestňovať sa. Ak by však aj na-priek tomu vyskytli skupiny, ktoré by príkaz porušili, mali byť takýto jedinci uzavretí na 20 – 42 dní v zvláštnych kolibách až do ich pre-sunu do stolice, či krajiny, odkiaľ prišli. Podozrivé prípady chorôb sa mali okamžite hlásiť lekárom. Obce sa mali zaopatriť prísluš-nými liekmi a v každej malo byť vyčlenené miesto pre zhromaž-dovanie chorých na ich potrebné ošetrovanie. Aj pltníci mali prepravu po Váhu prísne zakázanú. Ak by sa však našiel pltník, ktorý by zákaz porušil, mal byť strážnym oddie-lom okamžite na mieste zastrelený. Bol zamedzený aj dovoz soli z Marmarošskej stolice a poľskej Vieličky. Aby po tomto nariadení neostali ľudia bez soli, bolo liptov-ským soľným skladom zakázané soľ predávať kupcom. V júli bol za-kázaný pravidelný jarmok v Liptovskom Trnenci a Sielnici. Po vypuknutí cholery v auguste 1831 sa nariaďovalo v postih-nutých obciach zavrieť školy, kostoly a krčmy a zakázať jarmoky. Domy kde sa nachádzali chorí alebo mŕtvi mali byť uzavreté a strážené. Chorí ani zdraví ich nemohli opustiť. Mŕtve telá mali byť na miesto pochovania odvezené zvláštnym vozom a do hrobu mali byť spúšťané bez dotknutia štyrmi železnými hákmi. Mŕtve telá v hromadných hroboch mali byť zasýpané vápnom, pieskom a skala-mi. Takéto miesto malo byť potom ob-kopané priekopou. Veci z postihnutých domov mali byť všetky spálené a prísne bolo zakázané predávať obnosené šat-stvo.

Rímskokatolícky kostol v Liptovskom Jáne na kolorovanom zábere z prvej tretiny 20. storočia
Liptovské múzeum v Ružomberku

Epidémia sa do Liptova začala šíriť z Turca aj napriek tomu, že po hrozivom náraste prípadov v Turčianskej stolici vymenovaný komisár barón Jozef Pongrác nariadil uzavrieť hranice Liptova. Obilie a viaceré dôležité potraviny boli dodávané práve cez Turiec do Liptova a Oravy. Toto zásobovanie bolo v tomto roku obzvlášť dôležité, pretože po predošlých neúrodných rokoch boli vlastné zásoby tunajších sedliakov minimálne. Po uzatvorení hraníc zakrátko situácia dospela ku hladomoru. Ľudia boli nútení dva týždne sa živiť trávou a lesnými plodmi. Po zostrení situácie bola na hraniciach s riekou Oravou umiestne-ná vojenská jednotka a svoju činnosť začali vykonávať stolicou ustanovení inšpektori čistoty a komisári. Bolo vy-

**Evanjelický a. v. kostol v Liptovskom Jáne
na kolorovanom zábere z prvej tretiny
20. storočia
Liptovské múzeum v Ružomberku**

bubnovaných viacero usmernení ako predchádzať cholere, či chovať sa počas vypuknutia choroby. Pod hrozbou trestu 12 palíc bolo zakázané sa opiť, alebo jesť nezrelé zemiaky. Epidémia sa začala šíriť veľkou rýchlosťou. V priebehu dňa umierali desiatky ľudí tak rýchlo, že ich mŕtvolky ležali aj niekoľko dní v domoch či na poliach, kým boli odvezené a pochované.

Cholera sa v Liptove prejavila prvýkrát 25. júla 1831 a trvala až do 15. januára 1832. V týchto rokoch v Liptove žilo spolu 75 957 ľudí. Podľa dobových štatistík počas epidémie ochorelo spolu

12 494 ľudí, z ktorých zomrelo 4 508. Počas epidémie bolo najviac úmrtí zaznamenaných vo väčších aglomeráciách akými boli Nemecská Ľupča, kde zomrelo 294 ľudí, v Hybiach 149 ľudí a v Ružomberku 158 ľudí. V neskorších zápisoch v mestských protokoloch Ružomberka je záznam, že počas epidémie sa v meste na nákup dezinfekčných prostriedkov borovičky a červeného vína minulo 365 a 410 rýnskych florénov.

V období tejto epidémie ochorelo v Liptovskom Jáne 98 ľudí a zomrelo 43 ľudí. Pre zaujímavosť je potrebné povedať, že v tomto roku žilo v Liptovskom Jáne 844 obyvateľov. V okolitých obciach boli počty zomrelých ta-

kéto: Závažná Poruba 21, Podtureň 10 a Uhorská Ves 2. Úradná štatistika je však nepresná, pretože evanjelické matriky uvádzajú 32 obetí a 9 obetí uvádzajú rímskokatolícke matriky, teda spolu v Jáne zomrelo na cholera 16 ľudí. Prvou obeťou bol 28-ročný Michal Slabej, ktorého pochovali 28. septembra 1831, za ním nasledoval 82-ročný Andrej Rezník, ktorého pochoval na cintoríne v lokalite Brezina 10. októbra 1831 rímskokatolícky farár Alexius Dvorský. Najviac obetí je zaznamenaných v mesiaci november, keď zomrelo 13 obyvateľov. Posledné

úmrtie na cholery v Liptovskom Jáne je zaznamenané 16. januára 1832, keď evanjelický kňaz Ján Kalinčiak pochoval 46-ročnú Annu Madlušovú, manželku Jána Gašperíka. Ako príčinu úmrtia evanjelický kňaz uvádzal indickú alebo orientálnu cholery (cholera indica, cholera orientalis).

Po vypuknutí epidémie v roku 1855 sa prvý smrteľný prípad vo svätajánskej farnosti vyskytol v Liptovskej Porúbke, kde 16. augusta 1855 zomrel 50-ročný Matej Slosiar. V Liptovskom Jáne matriky zaznamenávajú prvý smrteľný prípad 2. septembra 1855, keď zomrel na následky cholery 65-ročný Michal Greguš. Cholerová epidémia si v obvode svätajánskej farnosti v tomto roku vyžiadala najviac obetí v Liptovskom Jáne 48 a v Porúbke 31. Pričom v Liptovskom Jáne cirkevné schematizmy udávajú v roku 1849 počet 785 obyvateľov a v Liptovskej Porúbke v tom istom roku 1134. Epidémia utíchla na začiatku novembra. Rímsko-katolícka matrika svätajánskej farnosti zaznamenáva posledný smrteľný prípad v dedine 3. novembra 1855, keď zomrela 14-ročná Eva Mravcová.

V roku 1873 do horného Liptova epidémiu cholery priniesli dvaja kokavskí murári z Pešti. Na zvládnutie situácie bola vytvorená pri župe mimoriadna inštitúcia – permanentná deputácia. V hornom a strednom Liptove bola umiestnená stotina vojakov, ktorá mala tvrdo potlačiť akékoľvek prejavy nespokojnosti. Najviac boli postihnuté dediny: Jakubovany, Závažná Poruba, Liptovská Kokava, Hybe, Važec a Štrba. V Jakubovanych od 7. do 24. augusta 1873 ochorelo 112 ľudí, pričom 36 ľudí chorobe podľahlo. V Liptovskej Kokave zomrelo na následky choroby až 132 obyva-

teľov, v Štrbe 121 obyvateľov, vo Važci 76 a v Hybiach 80. V Závažnej Porube v dňoch 6. – 26. októbra 1873 zomrelo na následky cholery až 140 ľudí.

Prvý smrteľný prípad v obvode svätajánskej farnosti sa vyskytol 27. apríla 1873, keď zomrel Adam Borsík, 24-ročný vojak z Liptovského Ondreja. Aj keď stoličný lekár (fyzikus) skúmal pôvod nákazy, nepodarilo sa mu to pretože rodičia nenašli vojenskú knižku nebohého a nevedeli ani udať pri ktorom regimente slúžil. Ďalší prípad bol vo farnosti zaznamenaný až 13. augusta 1873, keď zomrelo 3,5-ročné dieťa Michal Revay v Podturni, 14. augusta 1873, keď zomrela v Podturni 32-ročná Eva Jurášová Ficková a 15. augusta 1873 zomrela na následky cholery v Liptovskej Porúbke 53-ročná Mária Škropková. Prvý smrteľný prípad v Liptovskom Jáne je v matrike uvedený 21. augusta 1873, keď zomrela 80-ročná Mária Štitíková Oravcová, vdova po sluhovi Michalovi Repčekovi. Celková bilancia obetí bola oveľa hrozivejšia ako pri predchádzajúcej epidémii. V Liptovskej Porúbke zomrelo 81 ľudí, v Podturni 25 ľudí, v Uhorskej Vsi 8 ľudí a v Liptovskom Jáne 47 ľudí. Pre zaujímavosť je potrebné doplniť, že v roku 1869 žilo v Liptovskom Jáne 1055 obyvateľov, v Podturni 502, v Liptovskej Porúbke 1665 a v Uhorskej Vsi 334 obyvateľov.

Posledný smrteľný prípad vo svätajánskej farnosti matriky zaznamenávajú 3. novembra v Konskej. V Liptovskom Jáne boli poslednými zomrelými na cholery 24-ročný kočiš Ondrej Capko, ktorý zomrel 14. októbra 1873 a 21. októbra 1873 zomrel 68-ročný direktor rodu Štefan Sentiváni.

PhDr. Peter Vítek

Zmení koronavírus fungovanie spoločnosti? (Úvaha)

„Čo sme, nám oveľa lepšie ukazuje choroba než zdravie.“ (Vincent de Paul)

V akej situácii sa najvýraznejšie prejaví charakter človeka? Je to vtedy, keď je všetko v poriadku a človek je OK, alebo vtedy, keď prídu nejaké ťažké situácie alebo choroba. Posledné mesiace nám z dôvodu koronavírusu ukázali charakter ľudí a aj nás samých.

Myslím si, že koronavírus zmenil každého z nás a aj celú našu spoločnosť. Nielen fyzicky, ale aj psychicky. Kto by si pomyslel, že vedomie smrti nás naučí lepšie žiť. Z dôvodu karantény sme museli obmedziť svoj osobný kontakt s okolím, priateľmi, kamarátmi, príbuznými či spolužiakmi. Začali sme nosiť rúška, ktoré boli potrebné a mnohých to obmedzovalo pri rôznych činnostiach a aktivitách. Zatvárali sa školy, škôlky, obchody, fabriky, továrne, úrady a pod. Ľudia nemohli cestovať, nakupovať, stretávať sa, študovať či pracovať. Museli sme zostať doma a tráviť čas z najbližšími. Svet sa ako keby zastavil.

Ale aj v tomto období sa našli ľudia, ktorých výnimočný charakter sa prejavil v plnom rozsahu. Boli to hlavne zdravotníci, ktorí aj v tých nebezpečných situáciách sa nebáli postarať sa o chorých

ľudí. Veď v susedných krajinách mnoho zdravotníkov pri výkone svojej služby prišlo o zdravie a aj o život.

Najohrozenejšou skupinou boli starí ľudia a dôchodcovia. Mali obmedziť nákupy potravín a návštev obchodných centier. A aj v tejto situácii sa našli ľudia, ktorí boli ochotní nakúpiť dôchodcom potraviny a iné veci, potrebné pre život. Mnohokrát tiež riskovali svoje zdravie a obetovali svoj čas.

Koronavírus nás naučil, ako máme žiť. Mnohé veci sme si museli odrieknuť, mnohých sme sa museli vzdať. Ale myslím si, že práve táto choroba nám upevnila náš charakter a zmenila našu spoločnosť. Začali sme si vážiť jeden druhého a veci, ktoré nám život poskytuje.

Samuel Daňo

Júlia Tajátová: Dúha
práca z výtvarnej súťaže

Zo sveta ekumény

Pandémia zasiahla celý svet. Niektoré krajiny viac a niektoré menej. Istotou je, že vírus si nevyberá na základe rasy či národa. Rovnako nerozlišuje nábožen-skú príslušnosť. A ako sa ukazuje, tak tento miniatúrny organizmus môže v priebehu niekoľkých týždňov urobiť to, čo nedokázali náboženský predstavitelia za desaťročia – zblížiť náboženstvá. Celosvetová pandémia koronavírusu SARS-CoV-2 je skutočne veľkou ranou pre štáty, ekonomiku i obyčajných ľudí. Spôsobuje obeť, museli sme ustúpiť od zabehnutého života a zrejme budeme musieť zmeniť aj náš doterajší životný štýl. Čo všetko a ako sa zmení, ukážu už nasledujúce mesiace.

Keď sa však na pandémiu pozrieme ako na príležitosť, ukáže sa nám v oveľa lepšom svetle. Máme možnosť prehodnotiť naše hodnoty, priority; môže to byť šanca zmeniť ekonomiku, školstvo, spôsob zamestnávania.

V oblasti viery je to výzva k jej prehĺbeniu a skutočnému obráteniu. Urobiť niečo s našim egoizmom. Je to skoro dokonalá možnosť konať skutky lásky, skutky milosrdenstva.

A vo veľkom meradle pre cirkvi a náboženstvá je to príležitosť priblížiť sa k sebe, prekonať predsudky, ideologické prekážky a zamerať sa na konkrétneho človeka. Epidémia rovnako zasahuje všetky Abrahámove deti, kresťanov, židov i moslimov.

Koronavírus tak prináša nové spoločné iniciatívy veriacich všetkých troch náboženstiev na Slovensku i vo svete. Aby to bolo presné, náboženstvá sa nepripravujú na zlúčenie, ale azda to priniesie

nový pohľad na blížneho iného vierovyznania. V našich očiach sa stane Božím dieťaťom a nie nepriateľom.

ČAS NÁVRATU KU KOREŇOM VIERY

Nielen na Slovensku, ale aj inde vo svete sa dejú veci, ktoré prekračujú zabehané stereotypy a aspoň čiastočne búrajú niektoré múry.

V Anglicku sa uskutočnilo bezprecedentné virtuálne stretnutie náboženských vodcov. V rozhovore trvajúcom viac ako 20 minút kardinál Vincent Nichols, hlavný rabín Ephraim Mirvis a anglikánsky arcibiskup z Canterbury Justin Welby sa podelili o úvahy na tému epidémie.

Spoločnou myšlienkou, ktorá zaznela počas tejto nezvyčajnej konverzácie, bolo, že je tu čas vrátiť sa ku koreňom viery a vidieť spoločný dom ako Boží chrám. Ako povedal kardinál Nichols, otázka Božej prítomnosti v súvislosti s pandémiou musí byť zodpovedaná otázkou, ako by som mal zmeniť svoj život, k akej zmene som povolaný.

„Tvárou v tvár uzavretým chrámom sa rast vo viere teraz uskutočňuje v rodine a uprostred tých, s ktorými žijeme. Súčasná situácia nás učí prehlbovať náš vzťah s Bohom; zakoreniť sa v osobnej modlitbe. Učí, že hoci sme teraz fyzicky oddelení, zjednocuje nás veľké puto spoločenstva Ducha Svätého. Toto je pozitívna stránka tohto bolestivého obdobia,“ poznamenal kardinál Nichols a dodal, že je ohromený kreativitou na internete, pokiaľ ide o vzájomnú pomoc v modlitbe.

Hlavný rabín Veľkej Británie Ephraim Mirvis zase poukázal na zvýšenie porozumenia zmyslu pre modlitbu, „ktorá bola chápaná ako predpísaný skutok alebo rituál v synagóge. Teraz začala mať modlitba hodnotu pre seba samu“. V súvislosti s zatvorenými domami modlitby, ktoré boli v centre života viery, rabín Mirvis zdôraznil potrebu predefinovať pojem spoločenstvo. Ako povedal, „každý dom veriacich by sa teraz mal stať Božím domom“.

Justin Welby
anglikánsky arcibiskup
z Canbertbury

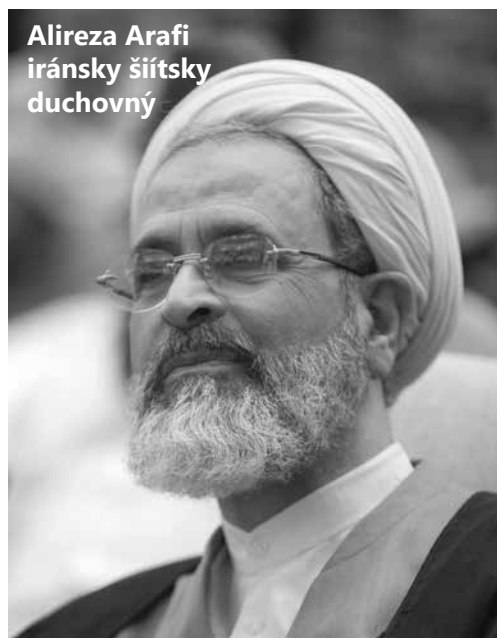
Anglikánsky arcibiskup z Canterbury Justin Welby poukázal aj na duchovný význam domov, v ktorých sa stretávali prvé kresťanské spoločenstvá. Vodca Anglikánskej cirkvi zdôraznil, že kresťania sa môžu veľa naučiť od židovskej komunity, kde sa oslavy šabaty začínajú doma s jedlom pre celú rodinu.

Keď hovoril o definícii Cirkvi, poznamenal, že mnohí kresťania si ju predstavujú ako nejakú budovu. „V tejto situácii môžeme opätovne získať povedomie, že Cirkev je Božím ľudom bez ohľadu na to, či vlastní nejakú nádhernú budovu,“

povedal arcibiskup Welby.

NOVÁ KAPITOLA SPOLUPRÁCE S MOSLIMSKÝM SVETOM?

Strach a nebezpečenstvo vírusu sú silnejšie ako medzináboženské diskusie. Vo štvrtok 26. marca sa v Jeruzaleme modlili za skončenie pandémie koronavírusu komunity troch monoteistických náboženstiev, ktoré sa hlásia k patriarchovi Abrahámovi. Židia, kresťania a moslimovia predniesli svoje modlitby samostatne na verejných miestach mesta.

Alireza Arafí
iránsky šíitsky
duchovný

A z moslimského sveta prichádzajú aj ďalšie hlasy ich významných predstaviteľov. Rímskemu biskupovi napísal list ajatolláh Alireza Arafí, rektor Medzinárodnej univerzity Al Mustafa v iránskom Komme, ktorá je významnou šíitskou teologickou fakultou na tomto pútnickom mieste. Vyjadril v ňom vďaka pápežovi Františkovi za starostlivosť o chudobných a núdzných ľudí v čase pandémie

a navrhol posilnenie spolupráce a výmenu skúseností s katolíckymi inštitúciami, aby sa tak „utváralo spoločenstvo nebeských náboženstiev v službe ľudstvu“.

Alireza Arafí napísal list v mene všetkých profesorov svojej prestížnej akademickej obce, ale jeho obsah nie je vôbec formálny či zdvorilostný. Islamskí profesori vyjadrujú „vdáčnosť pápežovi a všetkým, ktorým v tejto chvíli ležia na srdci slabí a chudobní ľudia.“

Šiítsky ajatolláh v liste pápežovi, ktorý zverejnila vatikánska misijná agentúra Fides, s hrdosťou opisuje prejavy medziľudskej solidarity a dobrovoľnej mobilizácie, ktorých je v týchto dňoch Iránska republika svedkom, a nabáda k novej kapitole v spolupráci s katolíckymi inštitúciami v oblasti vedy, kultúry a vzájomnej podpory, aby sa tak utváralo „spoločenstvo zjavených náboženstiev v službe ľudstvu“.

BEZ PROTESTOV EXTRÉMISTOV

Veľmi zaujímavý list zverejnila misijná tlačová agentúra AsiaNews. Jeho autorom je imám francúzskeho mesta Nimes Hocine Drouiche, podpredseda rady imámov Francúzska. Poukazuje na to, že extrémisti v prítomnosti vírusu mlčia, a rovnako aj na to, že zrazu sú mestá a štvrte v moslimských krajinách vzorovo čisté.

„Mnoho ľudí koná pokánie, ale nie preto, aby sa delili o lásku a vieru, ale zo strachu pred Pánovým trestom. Samotní imámi používajú vírus na vystrašenie mladých ľudí. Namiesto toho, aby sme kultivovali kultúru Pánovej lásky v našich srdciach, opakujeme tie isté chyby, ktoré nám počas mnohých storočí tak ublížili. Zrazu sa vírus stal najlepším imámom moslimských spoločností!“

Imám mesta Nimes uvádza jeden prekvapujúci fakt ohľadom spolunažívania s kresťanmi a židmi: „Niekoľko dní sa moslimovia, kresťania a židia spoločne i individuálne modlili za zastavenie šírenia nákazy bez protestov extrémistov, pričom všetci sa obracali na toho istého Boha a všetci sa obávali toho istého nebezpečenstva. Aké to je prekvapujúce? Ako prvý raz zisťujeme, že sme si skutočne podobní. Nikto nie je lepší ako ten druhý!“ (Pozn. red. My ľudia sme rovnakí, ale chápanie Pána Ježiša Krista je rôzne. Vyznávame, že Ježiš Kristus je jediný Spasiteľ a že niet inej cesty k Bohu a k spásu okrem Neho!)

Poukazuje tiež na to, že moslimovia a kresťania v moslimských krajinách i mimo nich vďaka vírusu zabudli na rozdiely. „Od začiatku krízy sa v týchto krajinách znásobili spoločné humanitárne akcie. Vo francúzskych štvrtiach a na predmestiach niekoľko francúzskych kresťanských združení zásobilo tisíce moslimských rodín v núdzi potravinami a hygienickými potrebami.“

Imám Nimes Hocine Drouiche svoj list uzatvára, že šok z koronavírusu, napriek škodám, by „mohol byť v islame užitočný pre väčšiu humanizáciu a ľudské bratstvo na tomto svete“.

Udalosti, ktoré som spomenul v článku sú iba malé kamienky veľkej mozaiky. Stoja však za to, aby sme sa pri nich pristavili a dôsledne sa nad nimi zamysleli. Slová niektorých predstaviteľov náboženstiev sú silné a významné. No bez koronavírusu by zanikli v hluku alebo by vôbec nezazneli. A toto je určite pozitívny dôsledok pandémie.

Použitá literatúra: Zdroj internet :
Ludovít Malík 28.04.2020
Pripravila Jana Pivková

Dve knihy

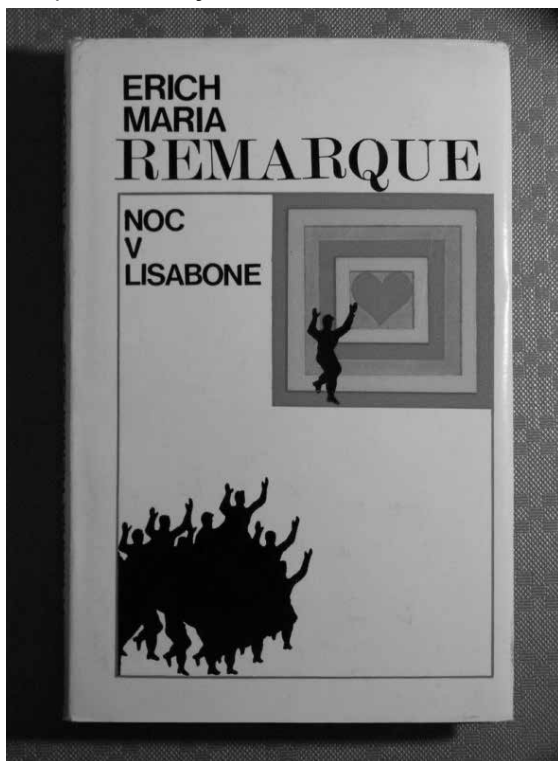
Korona mi priniesla aj niečo pozitívne – bola som doma, varila deťom a manželovi, zdokonaľovala sa v šití rúšok, skúšala piecť kváskový chlieb – no a čítala. Siahla som po klasike z domácej knižnice, no aj po novšom preklade komiksu oceneného Pulitzerovou cenou.

Erich Maria Remarque Noc v Lisabone

Slovenský spisovateľ, 1970, preložila Anna Bertová

Román Ericha Mariu Remarquea sa odohráva v Lisabone v roku 1942 počas jednej noci. Stretávajú sa v ňom dvaja nemeckí emigranti. V prístave stojí loď pripravovaná odplávať do Ameriky. Ak máte palubné lístky a pas. Ste šťastný človek. Teda teoreticky. Ak vám práve umrela žena, otrávil sa, lebo už nemohla zniesť bolestivú chorobu, zrúti sa vám svet aj plány. Stojíte pred zaoceánskou loďou a cesta stráca zmysel. Uvidíte iného emigranta, ktorého v hoteli čaká žena. Nemá ani lístky, ani americké víza. Vy mu to všetko ponúknete. Za to, že vás vydrží celú noc počúvať. Rozprávanie sa začína v Nemecku 30. rokov, keď začína spoločnosť ovládať hnedý mor. Manželia Helena a Josef Baumannovci sú od seba odtrhnutí Heleniným bratom Georgom,

presvedčeným nacistom. Josef prežije mučenie v koncentráku, väzenie vo Švajčiarsku, emigráciu vo Francúzsku. No vracia sa do Nemecka po svoju manželku s falošnou identitou ako Schwarz. Dokážu sa títo dvaja zmenení ľudia zbližiť a milovať ako predtým, keď im na krk dýcha zajatie a smrť? Ich spoločný útek je každodenným bojom o prežitie. Schwarz túži emigrovať do Ameriky, a keď to už má na dosah, Helena, schvátaná postupujúcou smrteľnou chorobou, si v lisabonskej hotelovej izbe siahne na život. Josef alebo Schwarz sa potrebuje o tento príbeh lásky, smrti, úteku, boja podeliť s nezainteresovaným rozprávačom. Človek 21. storočia sa môže pýtať – sú príbehy dnešných utečencov až o toľko iné, ako tie spred takmer 100 rokov?

Art Spiegelman MAUS

Torst, 2012, súborné vydanie, preložili Jiří Zavadil, Jan Macháček a Magdaléna Fričová

Kompletné vydanie komiksového románu obsahuje dve knihy – Otcova krvavá pout' dejinami (od poloviny 30. let do zimy 1944) a A tady začalo moje trápení (z Mauschwitzu do pohoří Cat-skills a dál). Art Spiegelman je synom

poľských židovských rodičov Vlodeka a Anji, preživších holokaust. Veľká časť rodiny holokaust neprežila, zahynuli v koncentračných táboroch. Art Spiegelman (v knihe Artie) vo svojom komiksovom biografickom románe Maus zaznamenáva na stovkách čiernobielych obrázkov príbeh svojich rodičov. Vznikol počas rokov po matkinej smrti (samovražda) ako mozaika zo spomienok starnúceho otca. Otec počas viacerých popoludní roz-

práva synovi a o svojom živote pred vojnou a postupnej straty rodinných príslušníkov, majetku a napokon ľudskej dôstojnosti. O vzťahoch a charakteroch. Otcove spomienky sú presné, detailné,

čitateľovi až vyrážajú dych. Autor využil na vyobrazenie jednotlivých národností druhy zo zvieracej ríše. Židov vyobrazil ako myši (lovené, určené na vyhladenie), Nemcov ako mačky (lovcov, ktorí to tu vyčistia), Poliakov ako prasce, Francúzov

ako žaby či Američanov ako psy. Na pozadí hrozivého rozprávania o každodennom boji o prežitie vystupuje aj komplikovanosť vzťahu otca a syna. Otec, ktorého trauma z prežitého sa premietla do prehnannej sporovlivosti a chorobnej podozrievavosti, za čo ho syn často nevie vystáť. Otec TO prežil a syn sa mu nebude môcť nikdy rovnať, lebo tú empirickú skúsenosť nikdy nebude mať. Hoci aj ten syn trpí traumou z toho, čo prežili jeho rodičia. Maus

je možno jeho pokusom vyrovnáť sa s tým. Nás ostatných núti nezabudnúť, čo vo svete spôsobil nacizmus a že jeho hrôzy zďaleka nie sú mŕtve.

Nada Kubányová

Svätojánska

Tak svieť vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a vebili vášho Otca, ktorý je v nebesiach.

Detská príloha zborového časopisu

Ev. podľa Matúša 5,16

Pán Ježiš nám poslal Svätého Ducha, aby nás viedol. Nie vždy vieme, čo je správne a dobré. Nie vždy máme silu urobiť to, čo sa Pánu Bohu páči. Duch Svätý nám nás vedie k životu podľa Božej vôle a posilňuje nás, aby sme žili ako Božie deti. Čo všetko patrí k životu Božieho dieťaťa objavíš, keď vypracuješ nasledujúce úlohy.

Kto pozná Pána Ježiša, ten vie, že... (Z rámčeka vyber správne slovo a doplň ho do nedokončenej vety v tabuľke. Chýbajúce slovo má opačný význam, ako prvé slovo vo vete.)

VÝSMECH, LAHOSTAJNOSŤ, NENÁVISŤ, ZLO, SMÚTOK

Láska je lepšia ako

Dobro je lepšie ako

Radosť je lepšia ako

Pochvala je lepšia ako

Pomoc je lepšia ako

Z posledného čísla zborového časopisu sme nedostali žiadne správne riešenia úloh pre deti. Riešenia nových úloh môžete doručiť na adresu: Ev. a. v. farský úrad, Starojánska 127, 032 03 Liptovský Ján. Z úspešných riešiteľov opäť vyžrebujeme troch výhercov, ktorí dostanú hodnotné odmeny.

Božie slovo nám hovorí, že... (V nasledujúcich riadkoch sa nachádzajú slová, ktoré nie sú oddelené. Oddel' jednotlivé slová zvislou čiarou. Potom ich podľa poradia očísľuj a k poradovým číslam v riadkoch doplň odpoveď'.)

ANTILOPAKLOBÚKVĎAKASIMONAKOLESOSUVENÍRNAŠ
 EJSTROMDOMPOMOCITELEVÍZORAUTOAUTOBUSINÝM
 PODLASMIECHSAPERIEMEBESIEDKAPUBLIKUMSTÁVAM
 EKOSTOLORCHESTERRODINABOŽÍMIKINOPREDNÁŠKA
 NÁSTROJMI

3

7

10

14

17

21

25

28

K vlastnostiam a postojom _____ O dieťaťa patrí česťnosť.

(Vylúšti osemsmernovku.)

Ý	N	Č	O	T	A	T	S
P	O	D	V	O	D	Č	P
O	B	O	Ž	Ť	E	R	R
D	Ž	O	S	S	É	I	A
V	L	E	T	F	E	H	V
A	Č	N	K	L	A	M	D
H	Ý	Š	O	L	A	F	A
A	P	O	C	T	I	V	Ý

STATOČNÝ
 ČESTNÝ
 PRAVDA
 PODVOD
 KLAM
 LOŽ
 ODVAHA
 FALOŠ
 POCTIVÝ
 FÉR
 ČEŠŤ

Pri všetkých prácach, ktoré vykonávame, nemáme byť, ale máme pracovať (Odpoveď zistíš, keď do prázdnych okienok zapíšeš začiatkové písmená obrázkov.)

					Í								

Vieš, čo nemáš robiť pri rozhovoroch s ľuďmi? (K súradniciam prirad' správne písmeno.)

	*	◇	♪	➤	●	○	●	⊙
▲	N	Ž	A	I	O	B	K	R
▼	A	R	E	L	I	V	I	K
△	M	Á	Í	S	N	O	I	P
◀	P	N	T	A	Ť	M	V	D
▽	E	D	N	Ť	Ý	K	A	M
▴	Y	H	M	Á	E	O	D	E

*▲ ♪▼ ○◀ ➤▴ ⊙▽ ◇◀ ●▼ ●▲ ●▴ *▴ ➤△

♪▽ ➤▲ ⊙▼ ●▼ *△ ○▼ ◇▲ ●△ ➤◀ ◇▽ ●△ ○▴ ♪▴

*◀ ◇▼ ♪△ ⊙△ ●▼ ⊙◀ ●▴

●▲ ◇▴ ○△ ●◀ ◇△ ⊙▲ ♪▲ ➤▽

*▼ ○▽ ➤▼ *▽ ○▲ ⊙▴ ♪◀ ●▼ ●◀

Matrika

od 20. 12. 2019 do 28. 6. 2020

V meno Trojediného Boha boli pokrstení a členmi cirkevného zboru sa stali

23. 2. 2020.....	Michaela Vdovcová.....	Smrečany
21. 6. 2020.....	Gabriela Mazancová.....	Podtureň
21. 6. 2020.....	Dávid Koreň.....	Podtureň

„Veď ktorí ste boli pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli.“ (Galatským 3, 27)

V nádeji vzkriesenia sme sa lúčili

30. 12. 2020.....	Darina Šefčíková, rod. Mikulášová.....	Liptovský Ján
3. 1. 2020.....	Darina Lukáčová, rod. Urbanová.....	Liptovský Ján
13. 2. 2020.....	Gejza Čáni.....	Liptovský Ján
9. 3. 2020.....	Eva Huštáková, rod. Tuturová.....	Podtureň
15. 3. 2020.....	Ján Paciga.....	Liptovský Ján
8. 4. 2020.....	Kamil Čendula.....	Liptovský Ján
11. 5. 2020.....	Anna Chlebová, rod. Kráľová.....	Uhorská Ves

„Ježiš riekol: Ja som vzkriesenie a život – kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie, a nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa.“ (Ján 11, 25)

Oprava interiéru kostola

V priebehu júla bude cirkevný zbor realizovať opravu interiéru kostola. Bude sa tak diať na základe rozhodnutia zborového konventu. Zborové presbyterstvo vyberalo zhotoviteľa zo štyroch cenových ponúk. Nakoniec bola vybratá firma SlovaX Construction. Táto firma opraví fasádnu omietku vlhké časti stien, očistí steny, vyspraví a omaľuje. Taktiež chceme doriešiť odvlhčenie kostola drenážou, ktorá je zatiaľ zvedená do trativodov.

Keďže v tomto čase bude obmedzené užívanie nášho chrámu, budeme používať náhradné priestory v zborovej miestnosti. Aj z tohto dôvodu sa v tomto roku nebude konať denný detský tábor. Zamýšľané sobáše a krsty odporúčame

posunúť na augustový termín, kedy by už práce mali byť ukončené. Bohoslužobný život však bude prebiehať tak ako zvyčajne, hoci na náhradnom mieste v zborovej miestnosti, preto vás srdečne pozývame do nášho spoločenstva a povzbudzujeme slovom Božím: „Neopúšťajte svoje zhromaždenia, ako niektorí majú vo zvyku, ale napomínajte sa, a to tým viac, čím viac vidíme, že sa približuje ten deň.“ (Židom 10, 25)

V tejto súvislosti vás prosíme, aby ste sa zúčastnili aj brigád. Je potrebné vypratáť náš chrám a pripraviť ho tak, aby mohla stavebná firma nastúpiť. Po skončení prác bude potrebné v chráme upratať a opäť ho zariadiť.

-pt-

EVANJELICKÝ CIRKEVNÝ ZBOR LIPTOVSKÝ JÁN NÁJDEŠ NÁS NA INTERNETE

www.ecavliptovskyjan.sk

[www.facebook.com/
ecavliptovskyjan](http://www.facebook.com/ecavliptovskyjan)

**Youtube kanál
CZ Liptovský Ján**

**Podcast Služby Božie |
Cirkevný zbor ECAV
na Slovensku Liptovský Ján**

Obsah

Koronavírus: kresťania majú dôležité posla- nie	3
Domáce Služby Božie pri štedrovečernom stole 2019.....	4
Novoročná akadémia	5
Výročný konvent.....	6
Konferencia pre mužov 2020.....	7
Výtvarná súťaž Dúha	11
Modlitby a zvony.....	12
Modlime sa!	13
Modlitebné hnutie detí.....	14
Martin Luther a pandémia.....	15
Epidémia cholery v Liptovskom Jáne	19
Zmení koronavírus fungovanie spoločnosti? (Úvaha).....	23
Zo sveta ekumény.....	24
Dve knihy.....	27
Svätojánska muška	29
Matrika od 20. 12. 2019 do 28. 6. 2020...32	
Oprava interiéru kostola.....	32

Svätojánsky

CHLEBÍK

Časopis evanjelikov Cirk. zboru ECAV na Slo-
vensku L. Ján s filiálkami Beňadiková, Podtureň
a Uh. Ves.

Časopis je nepredajný! Náklady na jeden vý-
tlačok sú cca 1 €, preto sme vďační za každý
milodar na jeho vydávanie.

Pre vnútromisijnú potrebu vydáva:

Ev. a. v. farský úrad, Starojánska 127/43,

032 03 Liptovský Ján

Telefón: 044/526 33 28, 0918 828 334

Email: lipt.jan@ecav.sk

Web: www.ecavliptovskyjan.sk

IBAN: SK87 0200 0000 0032 6551 4051

Redakčná rada: Peter Taját, Naďa Kubányová,
Ján Paciga, Anna Lubelanová, Jana Daňová,
Jana Pivková

Foto: Juraj Janda, Peter Taját, web

Neprešlo jazykovou korektúrou

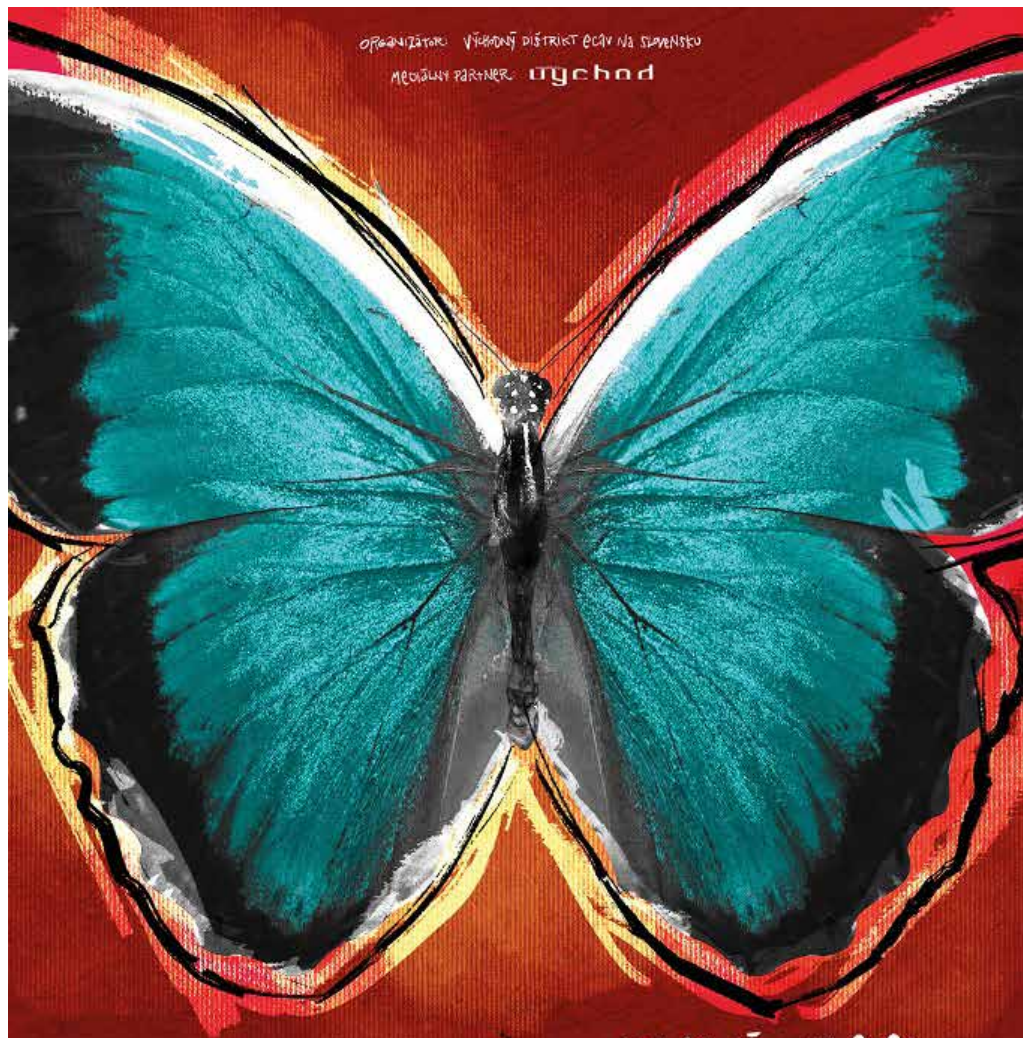
Technické spracovanie: Peter Taját

Ďakujeme za články, názory, námety. Redakčná
rada si vyhradzuje právo na úpravu článkov.

Už sa opäť stretávame Konfirmandi

ORGANIZÁTOR: VÝCHOVNÝ DISTRIKT BC/AV NA SLAVENSKO
MEDIÁLNY PARTNER: **tychod**

MISIJNÉ DNI 2020

EXTRÉMNA PRAMENY

27-30 AUGUST

HOTEL SOREA LUBOVNIANSKE KÚPELE

a NEPRIPODOBŇUJTE SA
TOMUTO METU, ALE PREMÄNTE SA
OBNOVENÍM MYSLI, ABY STE
VEDĽI ROZPOZNAŤ, ČO JE
VOLA BOŽIA, TOTIŽ, ČO JE DOBRÉ,
MILÉ A DOKONALÉ.
RIMÁNOM 12,2

Elektronická registrácia prebieha do 10.8.2020 na www.vdecav.sk/dni
Viac informácií o programe a prihlasovaní nájdete: www.vdecav.sk/dni